

LITWA

ŚRODKOWA

DZIENNIK URZĘDOWY

TYMCZASOWEJ KOMISJI RZĄDZĄCEJ.

CENA NUMERU 10 Mk. Dziennik Urzędowy przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji. Cena za wiersz jednoszpaltowy 15 Marek.

Redakcja i Administracja — ul. Adama Mickiewicza 13.

- TREŚĆ:**
- I. Dekrety Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej:
 - № 23 z dnia 23 listopada 1920 r. o ustanowieniu Urzędu Kontrolera Państwowego.
 - № 24 z dnia 27 listopada 1920 r. o powołaniu p. Aleksandra Chomińskiego na stanowisko Kontrolera Państwowego.
 - № 25 z dnia 23 listopada 1920 r. o organizacji i kompetencji Tymczasowej Komisji Rządzącej Litwy Środkowej i jej Departamentów.
 - № 26 z dnia 23 listopada 1920 r. w przedmiocie utworzenia na terytorjum Litwy Środkowej sądów: Okręgowy, Apelacyjny i Kasacyjny.
 - № 27 z dnia 23 listopada 1920 r. o wprowadzeniu Sądów Doraźnych.
 - II.
 1. Rozporządzenie № 13 Tymczasowej Komisji Rządzącej w sprawie sposobu wnoszenia i rozpatrywania zażaleń na decyzje Starosty lub Dow. Okr. Poborowego, dotyczących ulg lub odroczeń służby wojskowej.
 2. Zarządzenie № 14 Dyrektora Departamentu Spr. Wewnętrz. w przedmiocie ulg i odroczeń, przewidzianych w Tymcz. Ustawie o obow. służby wojskowej
 3. Okólnik № 15 Dyrektora Departamentu Spraw Wewnętrz., dotyczący stosowania Art. 33 Tymczasowej Ustawy o obowiązku służby wojskowej.

Dekret № 23

Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej o ustanowieniu urzędu Kontrolera państwowego.

Art. 1.

W celu kontroli działalności wszystkich urzędów państwowych w zakresie finansowym i gospodarczym ustanawia się urząd Kontrolera Państwowego Litwy Środkowej.

Art. 2.

Zadaniem Kontrolera Państwowego jest dokonywanie kontroli urzędów w ich czynnościach tak pod względem formalnym jak i faktycznym.

Art. 3.

Kontrolera Państwowego mianuje i odwołuje Naczelny Dowódca Wojsk Litwy Środkowej, przed którym jedynie jest on odpowiedzialny.

Art. 4.

Kontroler Państwowy jest powiadamiany o każdym posiedzeniu Komisji Rządzącej, o porządku dziennym obrad i o zapadłych uchwałach, może być obecnym na każdym posiedzeniu i zabierać głos, lecz w głosowaniu udziału nie bierze.

Art. 5.

Kontrolerowi Państwowemu, jak też i upoważnionym przez niego urzędnikom, przysługuje prawo rewidowania wszelkich instytucji i urzędów państwowych w zakresie, wskazanym w art. 1 i 2 tego dekretu. Wszelkie urzędy zarówno wojskowe jak cywilne na żądanie przedstawiciela Kontroli Państwowej powinny udzielać wszelkich informacji i wyjaśnień, oraz składać mu do rozejrzenia autentyczne akta i dokumenty.

Art. 6.

O spostrzeżonych przy kontroli nieprawidłowych formalnie lub szkodliwych dla interesu skarbu czynnościach urzędów Kontroler Państwowy komunikuje Dyrektorowi odnośnego Departamentu, w sprawach zaś zasadniczych oraz większej wagi Tymczasowej Komisji Rządzącej w celu sprostowania błędnych zarządzeń oraz w celu zapobieżenia stratom skarbu lub ich powetowania.

Art. 7.

W wypadkach nieuwzględnienia przez Dyrektora Departamentu wymagań Kontrolera Państwowego lub w razie rozbieżności zdań pomiędzy Dyrektorem Departamentu a Kontrolerem Państwowym, ten ostatni odwołuje się do Tymczasowej Komisji Rządzącej.

Art. 8.

W wypadkach nieuwzględnienia przez Komisję Rządzącą wymagań Kontrolera Państwowego lub w razie roźbieżności zdań pomiędzy Tymczasową Komisją Rządzącą a Kontrolerem Państwowym, ten ostatni odwołuje się do Naczelnego Dowódcy, który sprawę ostatecznie decyduje.

Art. 9.

Dekret niniejszy otrzymuje moc obowiązującą od dnia 1 grudnia 1920 r.

Wilno, 23 listopada 1920 r.

(—) *L. Żeligowski*

Generał i Naczelny Dowódca.

(—) *W. Abramowicz*

p. o. Przewodniczącego T. K. Rządzającej.

Dekret № 24

Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej.

Na mocy dekretu mego z dn. 12 października 1920 roku o ustanowieniu władzy na terenach Litwy Środkowej powołuję p. Aleksandra Chomińskiego na stanowisko Kontrolera Państwowego.

Wilno, 27 października 1920 r.

(—) *Żeligowski*

Generał i Naczelny Dowódca.

(—) *A. Prystor*

w. z. Szef Kancelarii Cywilnej.

Dekret № 25.

Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej o organizacji i kompetencji Tymczasowej Komisji Rządzającej Litwy Środkowej i jej Departamentów.

Art. 1.

Tymczasową Komisję Rządzącą stanowią: Prezes i jej Dyrektorowie wszystkich Departamentów (dekret № 2, z dnia 12 października 1920 r.): 1) Obrony Krajowej, 2) Spraw Zagranicznych, 3) Spraw Wewnętrznych, 4) Skarbu, 5) Oświaty, 6) Sprawiedliwości, 7) Pracy i Opieki Społecznej, 8) Apropowizacji, 9) Przemysłu, Handlu i Odbudowy, 10) Komunikacji i Robót Publicznych i 11) Rolnictwa i Lasów.

Dyrektorów Departamentów Tymczasowej Komisji Rządzającej w razie ich nieobecności zastępują wice-dyrektorowie z prawem głosu w sprawach, dotyczących ich Departamentów.

Kontroler Państwowy (Dekret № 23, z d. 23.XI. 1920 roku) może brać udział w posiedzeniach Tymczasowej Komisji Rządzającej, lecz bez prawa głosu decydującego.

Przy Prezesie Tymczasowej Komisji Rządzającej jest Biuro Prezydjalne i Wydział Ustawodawczo-Prawny.

Prezesa Tymczasowej Komisji Rządzającej i Dyrektorów Departamentów powołuje i odwołuje Naczelny Dowódca Wojsk Litwy Środkowej, wice-dyrektorów Departamentów mianuje i zwalnia Naczelny Dowódca na wniosek Komisji Rządzającej.

Art. 2.

Tymczasowa Komisja Rządzająca:

A) Sprawuje całą władzę wykonawczą i nadzór nad administracją Kraju.

B) Przedkłada Naczelnemu Dowódcy projekty praw zasadniczych oraz niezbędnych, w okresie przejściowym ustaw i wydaje rozporządzenia w myśl Dekretów № 9, (Art. 2) i 10, z dnia 28 października 1920 r.

C) Sporządza preliminarze wydatków i dochodów, które przedkłada na zatwierdzenie Naczelnego Dowódcy.

D) Ustala wszystkie etaty oraz mianuje i zwalnia urzędników klasy III i IV.

Art. 3.

Prezes reprezentuje Tymczasową Komisję Rządzącą, zwołuje i przewodniczy na posiedzeniach tejże Komisji oraz bezpośrednio kieruje Biurem Prezydjalnym i Wydziałem Ustawodawczo-Prawnym.

Art. 4.

Kompetencję Departamentów stanowią:

A) Departamentu Obrony Krajowej — wszystkie sprawy, dotyczące wojska i obrony wojskowej kraju, rekrutacja, mobilizacja, demobilizacja, tworzenie armii ochotniczej i t. p.

B) Departamentu Spraw Zagranicznych — sprawy stosunków zewnętrznych Litwy Środkowej oraz obrona interesów jej obywateli zagranicą.

C) Departamentu Spraw Wewnętrznych — wszelkie sprawy bezpieczeństwa publicznego, administracyjne, wyznaniowe, samorządowe, prasowe, zdrowia i poboru wojskowego.

D) Departamentu Skarbu — sprawy finansowe, walutowe, kredytowe, podatkowe, celne i emerytalne.

E) Departamentu Oświaty — oświata i szkolnictwo wszystkich typów i stopni, oraz sprawy, dotyczące kulturalnych potrzeb ludności.

F) Departamentu Sprawiedliwości — wymiar sprawiedliwości i administracja więzienna.

G) Departamentu Pracy i Opieki Społecznej — ochrona pracy, inspekcja pracy, ruch zawodowy, opieka nad dziećmi, starcami, inwalidami, kalekami i ubogą ludnością, piecza nad uchodźcami i reemigrantami.

H) Departamentu Apropowizacji — opieka nad zaprowiantowaniem ludności, normowanie ruchu przewozowego i cen na artykuły spożywcze oraz artykuły pierwszej potrzeby.

J) Departamentu Przemysłu, Handlu i Odbudowy — uprzemysłowienie Kraju, popieranie handlu, normowanie ruchu i cen obiegu towarowego, odbudowa zniszczonych siedzib i warsztatów pracy oraz zarząd gmachów państwowych.

K) Departamentu Komunikacji i Robót Publicznych — sprawy kolejowe, wodne, drogowe, pocztowe i telegraficzne, roboty publiczne.

L) Departamentu Rolnictwa i Lasów — zarząd majątków i lasów państwowych i opuszczonych, opracowanie projektu i przeprowadzenie reformy rolnej, ochrona lasów prywatnych, popieranie techniki gospodarstwa wiejskiego, zrzeszeń rolniczych i szkolnictwa rolniczego; sprawy weterynaryj.

Art. 5.

Departamenty składają się z Wydziałów. Poza tem Departament Oświaty składa się z czterech Sekcji: 1) Szkolnictwa polskiego; 2) białoruskiego, 3) litewskiego i 4) żydowskiego, z kierownikami sekcji na czele.

Tworzenie Wydziałów należy od decyzji Tymczasowej Komisji Rządzącej.

Art. 6.

Mianowanie i zwalnianie urzędników Departamentów klas niższych od IV, należy do kompetencji Dyrektorów Departamentów.

Wilno, dn. 23 listopada 1920 r.

Nacz. Dowódca Wojsk Litwy Środkowej.

(—) *L. Żeligowski.*

p. o. Prezesa Tymczasowej Komisji Rządzącej

(—) *L. Abramowicz.*

Dekret № 26.

Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej w przedmiocie utworzenia na terytorjum Litwy Środkowej sądów—Okręgowego, apelacyjnego i kasacyjnego.

W myśl art. 3. Dekretu № 9. z dnia 28 października 1920 r. zarządzam, co następuje:

Art. 1.

Na terytorjum Litwy Środkowej ustanawia się Sąd Okręgowy z siedzibą w Wilnie i otwarcie jego wyznacza się na dzień 1-go grudnia 1920 r.

Art. 2.

Do właściwości terytorjalnej Sądu Okręgowego w Wilnie zalicza się całe terytorjum Litwy Środkowej.

Art. 3.

W skład Sądu Okręgowego wchodzi: Prezes, 2-ch Wice-Prezesów, 8 Sędziów Okręgowych, 28 Sędziów Pokoju, 1 Sędzia Śledczy do Spraw szczególnej wagi, 19 Sędziów Śledczych, Prokurator, 9 Podprokuratorów, Pisarz Hipoteczny, Zastępca Starszego Notariusza, 5 Aplikantów, 5 Komorników, Tłómacz przysięgły, Sekretarze: a) Sądu Okręgowego—3, b) Urzędu Prokuratorского—1, c) Kancelarii zastępcy Starszego Notariusza—1, d) Sędziów Pokoju—28; Podsekretarze: Sądu Okręgowego—7, kancelistów starszych: a) Sądu Okręgowego—8, b) Urzędu Prokuratorского—2, kancelistów młodszych: a) Sądu Okręgowego—16, b) Urzędu Prokuratorского—4, c) Sędziów Pokoju—28, i d) Sędziów Śledczych—20, Buchalter, Skarbnik, Intendent, Archiwista, Pomocnik Archiwisty i woźnych sądowych—5.

Art. 4.

Na terytorjum Litwy Środkowej ustanawia się Sąd Apelacyjny z siedzibą w Wilnie i otwarcie jego wyznacza się na dzień 10-go grudnia roku 1920-go.

Art. 5.

Do właściwości terytorjalnej Sądu Apelacyjnego zalicza się cały obszar, podległy Sądowi Okręgowemu w Wilnie.

Art. 6.

W skład Sądu Apelacyjnego wchodzi: Prezes, 3-ch Sędziów, Prokurator, Podprokurator, 2-ch aplikantów, 3-ch Sekretarzy, 2-ch Podsekretarzy, 4-ch Starszych i 6-ciu Młodszych kancelistów.

Art. 7.

Na terytorjum Litwy Środkowej ustanawia się Sąd Kasacyjny z siedzibą w Wilnie, o dniu otwarcia tego Sądu wydany zostanie osobny dekret.

Art. 8.

Do właściwości terytorjalnej Sądu Kasacyjnego zalicza się cały obszar, podległy Sądowi Apelacyjnemu w Wilnie.

Art. 9.

W skład Sądu Kasacyjnego wchodzi: Prezes, 3-ch Sędziów, Prokurator, Podprokurator, 3-ch Sekretarzy, 2-ch Podsekretarzy, 4-ch starszych i 6-ciu młodszych kancelistów.

Art. 10.

Dyrektorowi Departamentu Sprawiedliwości poleca się określić i przydzielić do wszystkich instytucji i urzędów Sądowych odpowiednią liczbę woźnych.

Art. 11.

Rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dn. 24-go maja № 28. 5 września № 147, 14-go września № 180, 22-go września № 190, 20-go listopada № 409, 15-go grudnia № 533,—roku 1919, z dnia 22 grudnia (Sprostowanie 20273) (365) i z dnia 27-go marca № 668 r. 1920 oraz art. 1 Rozp. Kom. Gen. Z. W. № 532 z dnia 24-go grudnia 1919 r.—uchylają się.

Art. 12.

Wykonanie tego dekretu poleca się Departamentowi Sprawiedliwości.

Art. 13.

Niniejszy dekret wchodzi w życie z dniem 1-go grudnia 1920 roku.

Wilno, dn. 23 listopada 1920 r.

(—) *L. Żeligowski.*

Dowódca Naczelny Wojsk.

Litwy Środkowej.

p. o. Prezesa Tymcz. Kom. Rządzącej

(—) *W. Abramowicz.*

Dyrektor Departamentu Sprawiedl.

(—) *A. Achmatowicz.*

Dekret № 27.

Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej.

Utrzymując moc rozporządzeń Komisarza Generalnego Z. C. Z. W. w przedmiocie sądów doraźnych z dnia 20-go grudnia 1920 r. (Dz. Urz. Zarządu Cyw. Z. W. № 3) 20 r. poz. 25 (z dnia 25 kwietnia 1920 r.) Dz. Urz. Zarządu Cyw. Z. W. № 41 (20 r. poz. 1036) oraz zarządzenia tegoż Komisarza z dnia 31 stycznia 1920 r. (Dz. Urz. Zarządu Cyw. Z. W. № 8) 20 r. poz. 135, zarządzam wprowadzenie sądów doraźnych na całym terytorjum Litwy Środkowej na termin sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego dekretu względem wszystkich przestępstw przewidzianych w art. 1-szym rozporządzenia Komisarza Generalnego Z. W. z dnia 20 grudnia 1919 r. (Dz. Urz. Zarządu Cyw. Z. W. № 3, 20 poz. 25).

W Dekrecie № 3 z dnia 13 października 1920 r. o poddaniu osób cywilnych jurysdykcji sądów polowych — punkty 5, 6 i 7 uchylają się.

Niniejszy dekret wchodzi w życie z dniem 1-go grudnia 1920 r.

Wykonanie dekretu polecam Dyrektorowi Departamentu Sprawiedliwości.

Wilno, dn. 23-go listopada 1920 r.

(—) *L. Żeligowski*.
Naczelny Dowódca Wojsk
Litwy Środkowej.

(—) *W. Abramowicz*.
p. o. Prezesa Tymcz. Kom. Rząd.

(—) *A. Achmatowicz*.
Dyrektor Departamentu Sprawiedliwości.

Rozporządzenie № 13.

Tymczasowej Komisji Rządzącej w sprawie sposobu wnoszenia i rozpoznawania zażaleń na decyzje Starosty lub Dowództwa Okręgu Poborowego, dotyczące ulg lub odroczeń służby wojskowej.

W myśl art. 35 „Tymczasowej Ustawy o obowiązku służby wojskowej“ (dekret № 18, Dz. Urz. № 2 z dn. 24. XI 1920 r.) wydaje się następujące rozporządzenie, regulujące sposób wnoszenia i rozpoznawania zażaleń na decyzje Starosty lub Dowództwa Okręgu poborowego dotyczących ulg i odroczeń służby wojskowej.

Art. 1.

Każda osoba pokrzywdzona w swych prawach do uzyskania ulgi lub odroczenia służby wojskowej zarządzeniem lub decyzją Dowódcy Okręgu Poborowego ma prawo w ciągu 2-ech tygodni od dnia zaliczenia poborowego do służby wojskowej wnieść zażalenie.

Art. 2.

Zażalenie to winno być wniesione w formie pisemnej do Dowództwa Okręgu Poborowego.

Art. 3.

Zażalenie może być wniesione przez osobę pokrzywdzoną osobiście lub przez jej rodzinę.

Art. 4.

Zażalenia winny być przez Dowódcę Okręgu Poborowego najdalej w ciągu 5-ciu dni od dnia wniesienia zażalenia przesłane do Departamentu Obrony Krajowej z dołączeniem wszystkich poprzednich akt i umotywowaniem jego decyzji.

Zażalenia te będą rozpatrywane przez specjalną Komisję Odwoławczą, utworzoną przy Departamencie Obrony Krajowej, a składającą się z oficera delegowanego przez Departament Obrony Krajowej, jako przewodniczącego, delegata Departamentu Spraw Wewnętrznych i jednego lekarza wojskowego.

Decyzje Komisji Odwoławczej będą komunikowane przez Departament Obrony Krajowej Dowództwu Okręgu Poborowego dla wykonania, względnie powiadomienia o nich osób zainteresowanych.

Art. 5.

Decyzje Komisji Odwoławczej przy Departamencie Obrony Krajowej zażaleniom nie podlegają.

Wilno, dn. 12.11.1920 r.

(—) *W. Abramowicz*.
p. o. Prezesa Tymcz. Kom. Rząd.
i Dyr. Dep. Spraw Wewnętrznych.

(—) *Bobicki*.
Dyr. Dep. Obrony Krajowej.

Zarządzenie № 14.

Dyrektora Departamentu Spraw Wewnętrznych.

W myśl art. 23 i 25 „Tymczasowej Ustawy o Obowiązku Służby Wojskowej“ (Dekret № 18, Dz. Urz. № 2 z dn. 24. XI. 1920 r.) Zarządza co następuje:

I. Ubiegający się o odroczenie służby w szeregach ze względu na stosunki rodzinne jedyni żywicieli rodzin winni złożyć odnośne podania do miejscowego Starosty z załączeniem odpowiedniego wywiadu, wykazującego stan rodziny potentą, potwierdzonego w gminach przez miejscowego wójta i naczelnika rejonu, a w miastach — komisarza policji. Stan zdrowia osób utrzymywanych przez popisowego winien być stwierdzony przez lekarza powiatowego.

II. Chcący korzystać z odroczeń ze względu na studia naukowe:

1. Uczniowie średnich zakładów naukowych Rządowych, lub prywatnych, uznanych przez Tymczasową Komisję Rządzącą, winni złożyć Dowództwom Okręgów Poborowych (D. O. P.), zaświadczenia dyrektorów tych zakładów, że są uczniami tych szkół.
2. Słuchacze wyższych zakładów naukowych winni złożyć odpowiednie zaświadczenia dziekanów tych zakładów.
3. Kandydaci stanu duchownego, kształcący się w zakładach, uznanych przez Tymczasową Komisję Rządzącą, zaświadczenia kierowników tych zakładów.

Podania z wyżej pomienionymi dowodami winny być złożone nie później niż w dniu stawania popisowego na Komisję.

Wilno, dnia 12.XI.20 r.

(—) *W. Abramowicz*.

Dyrektor Departamentu Spraw Wewn.

(—) *Stanisław Iwanowski*.

Naczelnik Wydziału Poboru Wojskowego.

Okólnik № 15.

Dyrektora Departamentu Spraw Wewnętrznych, dotyczący stosowania Art. 33 Tymczasowej Ustawy o obowiązku służby wojskowej.

Wobec mogących zająć wątpliwości przy stosowaniu art. 33. „Tymczasowej Ustawy o obowiązku służby wojskowej“, wyjaśniam, że za obywateli Litwy Środkowej należy uważać osoby, które się urodziły, lub mają stałe miejsce zamieszkania na terytorjum Litwy Środkowej.

Obywatelstwo polskie poszczególnych osób, może być stwierdzone jedynie udowodnieniem osoby zainteresowanej, że jest zapisaną do KSIĄG LUDNOŚCI Państwa Polskiego. W żadnym razie nie mogą być uważane za obywateli polskich osoby, pochodzące z terenów Litwy Środkowej, mające jako dowód obywatelstwa polskiego paszport, wydany przez Zarząd Cyw. Ziem Wsch.

Do obywateli rosyjskich i Litwy Kowieńskiej winną być stosowana ogólna zasada, określająca obywatelstwo miejscem urodzenia i miejscem stałego zamieszkania.

(—) *W. Abramowicz*

Dyrektor Depart. Spraw Wewnętrznych

(—) *St. Iwanowski*

Naczelnik Wydziału Poboru Wojskowego.